

Latinská Paleografie

Výběrová bibliografie

čítanky

HLEDÍKOVÁ, Zdeňka, Jaroslav KAŠPAR a Ivana EBELOVÁ. *Paleografická čítanka*. 2. vyd. Praha: Karolinum, 2014. ISBN 978-80-246-2344-3.

EBELOVÁ, Ivana. *Klíč k novověké paleografii: Schlüssel zur neuzeitlichen Paläographie*. Vyd. 1. Praha: ISV, 2004. ISBN 80-86642-30-5.

HAVEL, Dalibor a Helena KRMÍČKOVÁ. *Paleografická čítanka: literární texty*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2014. ISBN 978-80-210-7081-3.

příručky:

FRIEDRICH, Gustav. *Učebná kniha paleografie latinské*. Praha: Bursík & Kohout, 1898.

ŠEBÁNEK, Jindřich. *Základy pomocných věd historických*. 1. Latinská paleografie. 3. vyd. Praha: SPN, 1976.

KAŠPAR, Jaroslav. *Úvod do novověké latinské paleografie se zvláštním zřetelem k českým zemím*. 3. přeprac. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1987.

PÁTKOVÁ, Hana. *Česká středověká paleografie*. Vyd. 1. České Budějovice: Vedita, 2008. ISBN 978-80-86829-38-8.

CAPPELLI, Adriano. *Dizionario di abbreviature latine ed italiane*. Milano, 1899.
(<http://www.hist.msu.ru/Departments/Medieval/Cappelli/>)

Transkripce x transliterace

Ligatury

Zkratky:

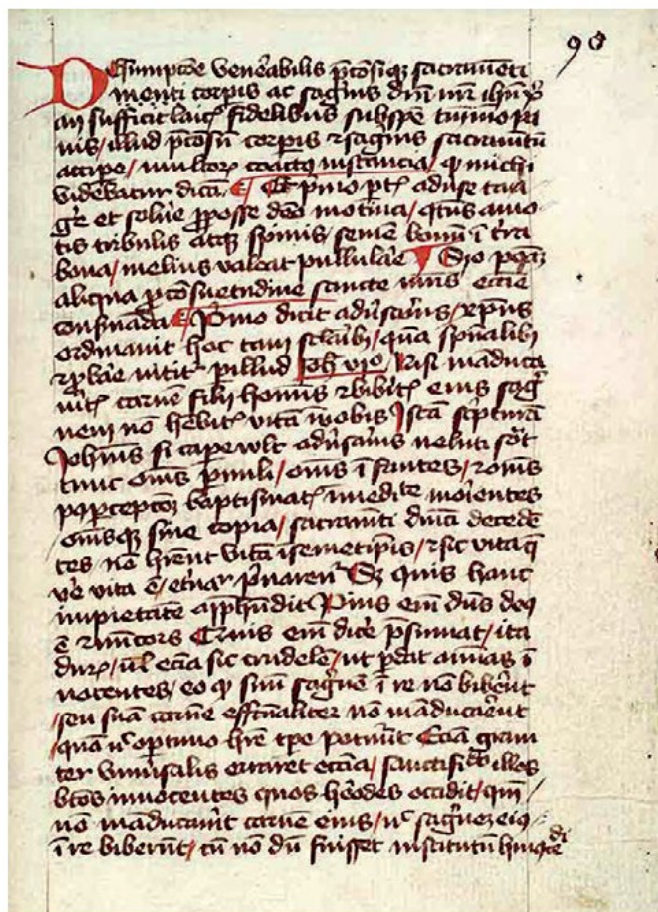
- Suspenze (sigly)
- Kontrakce (nomina sacra)
- Pomocí znaků zvl. významu

Paleografické psací látky

- papyrus
- pergamen
- papír

UKÁZKA 2

NK ČR, sg. IV H 17, f. 90r

DEsump(i)o(n)e Vene(r)abilis p(re)c(i)osiq(ue) sacrame(n)ti
 ment⁵ corp(or)is ac sag(ui)nis d(omi)ni n(ost)ri ih(s)u x(risti)
 an sufficit laic(is) fidelibus subsp(eci)e t(antu)mm(od)o pa
 nis illud p(re)c(i)osu(m) corp(or)is (et)sag(ui)nis sacram(en)tu(m)
 accip(er)e multor(um) coact(us) instancia q(uod) michi
 videbatur dica(m) Et⁶ p(ri)mo p(ar)t(is) adu(er)se tan-
 g(er)e et solu(er)e p(ro)posse de(he)o motiua q(ua)t(e)n(u)s amo-
 tis tribulis atq(ue) spinis seme(n) bonu(m) i(n) t(er)ra
 bona melius valeat pullula(r)e S(ecund)o po(n)a(m)
 aliqua p(ro)co(n)suetudine sancte m(at)ris ecc(les)ie
 cons(er)ua(n)da P(ri)mo dicit adu(er)sa(r)ius xp(ist)us
 ordinauit hoc tam s(e)c(u)la(r)ib(us) qua(m) sp(irit)ualib(us)
 (et) p(ro)ba(r)e nitit(ur) p(er)illud Ioh(annis) VI⁶ Nisi ma(n)duca
 u(er)it(is) carne(m) filii hom(in)is (et)bib(er)it(is) eius sag(ui)
 nem no(n) h(ab)ebit(is) vita(m) i(n)vobis Ista(m) sc(ri)ptura(m)
 Ioh(an)nis si cap(er)ewit adu(er)sa(r)ius ueluti so(n)at
 tunc om(ne)s p(ar)uuli om(ne)s i(n) fantes (et)om(ne)s
 p(ost)p(er)cepc(i)o(nem) baptismat(is) i(n)medi(a)te mo(r)ientes
 om(ne)sq(ue) sine copia sacram(en)ti d(omi)nici decede(n)
 tes no(n) h(ab)erent vita(m) i(n)semetip(s)is (et)sic vitaq(ue)
 v(er)e vita e(st) et(er)na(lite)r p(ri)uaren(tur) S(ed) quis hanc
 impietate(m) app(re)h(e)ndit Plus eni(m) d(omi)n(u)s de(us)
 est (et)mi(seri)cors Quis eni(m) dic(er)e p(re)sumat ita
 dur(um) u(e)l ecia(m) sic crudele(m) ut p(er)dat a(n)imas i(n)
 nocentes eo q(uod) suu(m) sag(ui)ne(m) i(n) re n(on) bib(er)ent
 seu sua(m) carne(m) eff(ic)it(ualiter) no(n) ma(n)duca(r)ent
 qua(m) n(e)c op(or)tuno h(ab)ere t(em)p(or)e potu(eru)nt Ecia(m) graui
 ter Vniu(er)salis erraret ecc(les)ia sanctifi(can)do illos
 b(ea)tos innocentes quos he(r)odes occidit q(uonia)m
 no(n) ma(n)duca(ver)int carne(m) eius n(e)c sag(ui)ne(m) ei(us)
 i(n) re biberu(n)t cu(m) no(n) du(m) fuisset institutu(m) hui(us)ce(mod)i

5 zrušeno podtečkovaním

6 Grafické znamení před slovem a na ř. 9 a 11 vyjadřuje začátek nové myšlenky (dnešní nový odstavec).

7 opraveno z „taa.“

VÝVOJOVÉ FÁZE LATINSKÉHO PÍSMÁ

- I. Stará římská písma (latinské písmo ve starověku)
- II. Raně středověká latinská písma („národní písma“)
- III. Karolínská minuskula
- IV. Gotická a novogotická písma
- V. Humanistické písmo